

Fra: Henrik Hermansen (henrik.hermansen@gmail.com)

Sendt: 14.09.2020 09:47:48

Til: Postmottak Trysil

Kopi:

Emne: Kommentarer til Områdeplan for Innbygda - Trysil sentrum

Vedlegg:

Deres ref: 2020/1367-14365/2020

Tenk på deg selv når du selv er turist. Hva er det som får deg til å like et sted du besøker? Jeg tror stikkordet er "koselig" eller "hyggelig", en variant av det Norconsult i sin mulighetsstudie/sentrumsplan kaller "identitet". Folk liker seg i sørlandsbyene fordi de har en identitet med hvite trehus, der man kan sitte ved sjøen og ta en pils og ha det koselig og hyggelig. I tillegg liker du et sted der du har hatt gode opplevelser og der du har hatt det gøy. Gode opplevelser og moro er det definitivt mulig å ha i Trysil, men å si at Trysil sentrum er koselig eller hyggelig, eller å si at Trysil har en identitet - sorry, det går ikke.

For meg er identiteten til Trysil som følger: Et sted blottet for en helhetlig plan, uten estetikk der man er fornøyd med noe så lenge det fungerer uavhengig av hvordan det ser ut, og hvor man skal kunne kjøre bil til alt. Og når jeg leser sentrumsplanen til Norconsult, og presentasjonen for kommunestyret av 5. mai 2020, ser det ut til at man legger alt til rette for at jeg skal få beholde mitt inntrykk av Trysils identitet. Jeg tror ikke en gang at ungene på Innbygda skole vet hvem som står i rundkjøringa på bygda.

La oss snakke mer om identitet, og om Trysilsenteret. Sitat presentasjon for kommunestyret 5. mai 2020:

"Første møtet med Trysil og bør derfor gjenspeile Trysils identitet gjennom plangrep og arkitektur". Ja, har seriøst Trysil en identitet hva gjelder arkitektur? Seriøst?

Så plangrepet er altså et parkeringshus på Trysilsenteret? Eller en bussterminal? Er det Trysils identitet?

Det første man møter nå, er de nye lysene som er montert på Trysilsenteret som ser ut som en diger kuk. Kanskje det er det som er Trysils identitet?

Ronny Spaans har gitt ut boka "Kjøpesenterlandet". Der skriver han "Respekter gamle by- og reguleringsplaner. Ikke kom med for mange dispensasjoner. Sørg for en langsiktig bærekraftig utvikling. Våg å bruke ord som "stygg" og "vakker" om arkitektur, Og ikke minst - lokaldemokratiet må fungere".

Videre skriver han, og ja han er krass, men når man ser på flomvollen som Moelven har fått bygge og dens utseende, så har han kanskje et poeng: "Kommunepolitikere er ofte stakkarer som ikke våger stille krav" og at grunnen til at nordmenn omfavner kjøpesentrene er pga at aktørene som eier sentrene er mektige aktører som stort sett får det som de vil.

Hvordan samsvarer det å "ruste opp" Trysilsenteret ytterligere med å legge til rette for flere besøkende og legge til rette for et variert forretningstilbud i sentrumskjernen? Vil det ikke heller bety enda vanskeligere forhold for de forretningene som ikke ligger i Trysilsenteret? Og hvordan samsvarer det med sentrumsplanen til Norconsult der man skal knytte sentrum sammen? Er liten vits i å knytte sentrum sammen dersom det er Trysilsenteret man gir alle essene. Men for å starte helt på toppen, så bør utgangspunktet være: Har man reflektert over trender i detaljhandel på globalt nivå, og vurdert om man tror sentrumshandelen vil overleve på sikt uansett tiltak?

La oss gå over til boligbebyggelse, og ha i bakhodet det Spaans skriver om dispensasjoner og om å stille krav.

Hvorfor må man fortette i stedet for å ese ut? Er det ikke akkurat det som er fint med Trysil, at man har god plass og slipper å fortette? Eller fortetter vi kun fordi det er ubehagelig å si "nei" til utbyggere? Jeg får vondt i magen når jeg i "mål med områdeplanen" i presentasjonen for kommunestyret av 5. mai 2020 i det første punktet leser at målet er at man skal legge til rette for utbyggere "slik at de gis mulighet til å realisere sine planer". Så målet med sentrumsplanen er altså å tilfredsstille utbyggernes behov for selvrealisering? Det er det som skal gi flere besøkende i sentrum?

Hvordan samsvarer fortettingen med identitetsbærerne det skrives om i sentrumsplanen til Norconsult? Vil ikke disse

"drukne" i fortetting, forhøyning og utbygging?

Hvordan samsvarer det med Norconsults anbefaling om å styrke sentrum basert på identitet og historie?

Har man reflektert over hvem man tror vil bo i de nye boligene i sentrum? Er det tryslinger, eller vil det bli "byfolk" som kjøper seg "hytte" på bygda? Hvis det er sistnevnte - vil det føre til mer "liv" i sentrum? Og gagnar det egentlig tryslingene? Det vil være med på å presse opp boligprisene.

Så - trafikkløsningene i sentrum:

Mange av de trafikale "problemene" i Trysil kommer av at tryslingene (jeg skjærer alle over én kam) er bedagelige og kjører bil der de i stedet kunne ha gått eller syklet. Hadde de kunnet kjøre bil fra lenestolen og ut på badet for å pisse, så hadde de gjort det. Er ikke det å anlegge flere parkeringsplasser å gå feil vei når resten av verden forsøker å ri på den grønne bølgen? Hvordan samsvarer det med Trysils identitet? Jeg vet at det ikke er slik man blir gjenvalgt, men har man i det hele tatt vurdert alternativer som bomring, eller avgiftsbelagt parkering i sentrum i stedet for flere parkeringsplasser?

Vedrørende Trafikkløsninger Fylkesveg 26 / Vestbyvegen / Vestsidevegen:

Jeg bor i Vestsidevegen, og vi som daglig ferdes der ser at det er krysset Vestsidevegen/Vestbyvegen som skaper de største trafikale utfordringene. Å lage en 3-armet rundkjøring der Vestsidevegen/Vestbyvegen ikke er en del av rundkjøringen er pinlig kortsiktig tenkt, og vil bare delvis løse de utfordringene man har i dag. Det vil føre til at Vestsidevegen, som er en vei mange har som skolevei, og som er uten gang og sykkelsti, fortsatt blir belastet med mye "ekstra" trafikk fordi både lokalbefolkningen og hytteiere/turister ikke gidder å stå i kø og ta en tvungen høyresving for å komme seg ut fra Kiwi og Rema, men i stedet da kjører Vestsidevegen for å komme seg hjem. En 4-armet rundkjøring er det eneste fornuftige alternativet. Seriøst - tvungen høyresving? Med AP og SP i flertall i kommunestyret?

Har man vurdert direkte avkjøring fra Trysilvegen/Vestbyvegen til Kiwi/Rema mot vest for å ta unna trafikk? Eller - for å slenge ut en brannfakkell: Kanskje løsningen likevel er å åpne for næringsvirksomhet ved Europris. Det vil gi mindre trafikk i sentrum, som vil gi færre trafikale utfordringer. Flytt et par av matbutikkene dit, så har dere løst alle problemer med trafikk og parkering i sentrum. Da kan dere heller bruke arealene som blir ledige til grøntområder og til å gjøre Innbygda trivelig.

La oss oppsummere litt.

Man snakker om å knytte fjellet sammen med bygda. Er det i det hele tatt realistisk, eller er det bare en ønsketenkning? Hvorfor skulle en turist gidde å legge turen ned til Innbygda? Kjøpesentre er sjelden veldig innbydende, og Trysilsenteret er, for å kalle en spade for en spade, et totalt usjarmerende senter der de færreste har lyst til å oppholde seg lenger enn høyst nødvendig. Den eneste grunnen til at turistene gidder å reise dit er fordi det er dit de må for å få tak i brennevin og bacon. Hadde det derimot vært koselig der, og i sentrum forøvrig, så hadde det forholdt seg annerledes.

Det som går igjen i sørlandsbyer, og mange steder ellers i verden, er at det er koselig fordi det er nærhet til vann. Innbygda må flytte sentrum ut på Flomvollen. Cafèer og puber må få større nærhet til elva. Man må tilrettelegge for bading. Grilling. Steder å sitte.

Så da stiller jeg et for meg retorisk spørsmål: Vil det å smelle opp et parkeringshus foran elva, eller fortette elveutsikten med leiligheter å hus gjøre det koseligere, eller mer tilgjengelig? Vil flere parkeringsplasser i sentrum gjøre det koseligere?

Tilslutt:

Med Trysil kommunes økonomi, så kan vi vel være enige i at man ikke kan få i både pose og sekk. Har man i det hele tatt lagd en prioritert liste over hva man mener er viktigst? På meg virker det som om man ser på Norconsults rapport som en fasit, og sier "ja, det vil vi ha!" til alt de har hostet opp, uten særlig kritisk refleksjon. Vil vi ha en ordentlig rundkjøring, eller tar vi til takke med en dårlig rundkjøring hvis vi da i tillegg kan få ei bru over til Sørhusholmen? Med Trysil kommunes økonomi kan man vel forutsette at en eventuell bro blir at den billige sorten med ditto utseende. Hvordan samsvarer det med Trysils identitet?

Det er lett å si ja til alt. Til rundkjøringer og broer, til parkeringshus og boliger, til gondoler og bussterminal og gud vet

hva. Men Trysil kommune trenger litt edruelighet, og litt realisme, og ikke minst må kommunen klare å reflektere over hva som faktisk gagnar kommunen, og hva som egentlig bare gagnar andre (investorer og utbyggere). Se til hva som skjer i Elverum kommune nå med Ydalir skole osv, og lær.

Vh

Henrik Hermansen